herpy

GEKKOER

Eastern prickly knob-tailed gecko

Nephrurus asper

Nephrurus asper er en tætbygget, tornet knophalegekko fra det østlige og nordlige Queensland med ru, knoppet hud og en kort hale, der ender i en rund knop. Den er nataktiv, lever af insekter og hører til de få gekkoer, der ikke kan smide halen.

Familie: Carphodactylidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**10-12 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Savanne og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**65-100 dage** ved 27-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Slægten Nephrurus står siden 22. juni 2022 på CITES liste III (opført af Australien) og i bilag C i EU's forordning 338/97. Køb og salg inden for EU kræver ingen CITES-papirer, men ved indførsel fra lande uden for EU skal dyret have CITES-eksporttilladelse eller oprindelsescertifikat fra afsenderlandet, og indførslen skal anmeldes ved grænsen. Køb kun opdrættede dyr med kendt oprindelse.

Om arten

Nephrurus asper er en knophalegekko, hvis korte hale ender i en lille, rund knop. Kroppen er kompakt med stort hoved og store øjne, og huden er dækket af spidse knopper, der giver arten dens videnskabelige navn: *asper* betyder ru. Arten blev beskrevet af Albert Günther i 1876 og er typeart for slægten *Nephrurus*.

Voksne dyr måler 10-12 cm fra snude til kloak. Ungerne er omkring 4 cm ved klækning. Vægten er ikke dokumenteret. Levetiden i fangenskab er ikke kendt; 10-15 år er et skøn ud fra slægten.

N. asper kan som sine nærmeste slægtninge ikke kaste halen af. Halen må derfor aldrig gribes, og dyret må ikke løftes i den. Når gekkoen føler sig truet, rejser den sig højt på benene, åbner munden og gør hæst.

Udbredelse og levested

Arten lever i det østlige og nordlige Queensland i Australien, fra Cape York-halvøen i nord til det centrale Queensland i syd og ind i landet til omkring de centrale højsletter. Typelokaliteten er Peak Downs i det centrale Queensland.

Tidligere blev bestande i Northern Territory og det nordlige Western Australia også regnet til *N. asper*. Efter den seneste revision af gruppen i 2022 hører de vestlige og centrale bestande til andre arter, bl.a. *Nephrurus amyae*, *Nephrurus sheai* og den nybeskrevne *Nephrurus eromanga* fra det vestlige Queensland, og *N. asper* i snæver forstand lever kun i Queensland.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Nephrurus asper lever i tørt, åbent skovland og på klippefremspring. Om dagen ligger den skjult i sprækker, under sten og i hulheder, og om natten kommer den frem og jager insekter og andre små leddyr på jorden. Klimaet er tropisk til subtropisk med en varm, regnfuld sommer og en lang, tør vinter. Klippesprækkerne holder en mere stabil temperatur og fugtighed end den åbne jord.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Nephrurus asper*. Tallene her er lånt fra *Nephrurus amyae*, der er den nærmeste og bedst kendte slægtning med samme levevis.

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 45 × 30 cm (længde × bredde × højde). Bundarealet betyder mere end højden. Et par kan holdes sammen i et terrarie på 80 × 40 cm eller større med et skjul til hvert dyr. Hanner holdes ikke sammen, og det sikreste er ét dyr pr. terrarie.

Bunden er fint sand i et lag på 2-3 cm. Giv mindst to skjul med én åbning, fx af korkbark, flade sten eller en omvendt plantebakke, og et fugtskjul med let fugtigt sand i den ene ende. Sten skal stå direkte på bunden af terrariet, ikke oven på sandet, så de ikke vælter, når dyret graver under dem. Låget skal slutte tæt og give god ventilation.

TEMPERATUR

Hold baggrunden på 24-28 °C om dagen og et varmt sted i den ene ende på 30-32 °C. Om natten falder temperaturen til 20-23 °C.

Varm nedefra med en varmemåtte under den ene ende, styret af en termostat, og mål med et digitalt termometer ved bunden. En svag lampe ovenfra kan supplere, men et nataktivt dyr har ikke brug for stærkt lys. En køligere og tørrere periode om vinteren med kortere dage svarer til tørtiden i udbredelsesområdet.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra et klima med en lang tørtid og holdes tørt ved en luftfugtighed på 30-50 %. Sprøjt toppen af skjulet en eller to gange om ugen, så gekkoen kan slikke vand af overfladen. En vandskål er ikke nødvendig.

Der skal altid være ét fugtigt skjul med let fugtigt sand. Her ligger dyret, når det skal skifte hud, og hudrester på tæer og halespids er et tegn på, at skjulet er for tørt. Resten af terrariet skal være tørt, og overfladerne skal være tørre igen efter nogle timer.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og har ikke brug for stærkt lys. UVB er valgfrit; et svagt UVB-lys over en del af terrariet kan bruges, når der er rigeligt med skjul, så dyret altid kan trække sig væk fra det. Hold en fast døgnrytme med 12 timers lys og 12 timers mørke, og sørg for, at der er mørkt om natten.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten lever af insekter og andre små leddyr. Giv fårekyllinger, små kakerlakker og græshopper som grundfoder og af og til soldaterfluelarver, voksmøllarver eller melorme. Byttet må ikke være bredere end afstanden mellem dyrets øjne. Nataktive knophalegekkoer reagerer især på bevægelse, så levende byttedyr er bedre end melorme alene.

Unger får små insekter hver dag eller hver anden dag, og voksne får fire-fem insekter tre-fem gange om ugen. Insekterne skal have fået nærende foder det sidste døgn. Pudr dem let med kalk med D3-vitamin ved de fleste fodringer og med et multivitamin en gang om ugen. Halen viser huldet: en fyldig hale betyder, at dyret får nok, en tynd hale, at det skal have mere.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dyret er roligt og tåler korte håndteringer, men det er et dyr at se på snarere end at have på hånden. Hold seancerne korte og tæt over bunden, og tag det ikke op om dagen, hvor det sover. Det tager gerne et skjul i besiddelse og kan lukke indgangen med sand, og det er normal adfærd.

Dyret kan ikke kaste halen, så tag aldrig fat i den. Når det føler sig truet, rejser det sig på benene, åbner munden og gør hæst, men det er ufarligt.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne kan yngle fra omkring 18 måneders alderen; tallet bygger på få dyr. Hannerne kendes på en tydelig bule ved halens rod, hvor hemipenisposerne sidder. Vent med at sætte en hun i avl, til hun er udvokset og i godt huld.

PARRING

Avlen er sparsomt beskrevet for *Nephrurus asper*. Hos *Nephrurus amyae* og *Nephrurus levis* sættes den i gang af en kølig vinter med kortere dage, efterfulgt af varmere og længere dage i forår og sommer. Sæt hunnen sammen med hannen i et rummeligt terrarie med mange skjul, og skil dem, hvis der opstår uro.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 1-2 æg ad gangen. Antallet af kuld pr. sæson er ikke dokumenteret; *Nephrurus amyae* lægger 2-6 kuld.

Æggene lægges i fugtigt sand. Stil en æglæggekasse med fugtigt sand eller en blanding af sand og kokostørv, fx en plastboks med en åbning i siden, eller hold hjørnet med fugtigt sand fugtigt hele sæsonen. Giv hunnen rigeligt med kalk og insekter, så hun ikke bliver tappet.

INKUBATION

Flyt æggene forsigtigt til en lille boks med fugtig vermiculite eller perlite uden at vende dem, og inkubér ved 27-29 °C. Klækningstiden er ikke dokumenteret for *Nephrurus asper*; hos *Nephrurus amyae* og *Nephrurus levis* klækker æggene efter 65-100 dage. Om temperaturen bestemmer kønnet, er ikke undersøgt.

OPDRÆT AF UNGER

Hold hver unge for sig i en lille kasse med fint sand, et lille skjul og et let fugtigt hjørne ved samme temperatur som de voksne. Tilbyd små insekter hver dag, pudret med kalk, og vej ungerne jævnligt, så du kan se, at de vokser.

Sundhed og typiske fejl

De typiske problemer er de samme som hos andre jordlevende gekkoer fra tørre egne:

- For meget fugt, som giver svamp og hudproblemer. Hold terrariet tørt med ét fugtigt skjul.
- Hudrester på tæer og halespids, hvis det fugtige skjul mangler.
- For lidt kalk, især hos unge dyr og æglæggende hunner. Pudr insekterne.
- Stress fra stærkt lys eller for meget håndtering, som kan give manglende appetit.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og er aktivt om natten. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slapt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.